

Sygn. akt VI C 176/14

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2014 roku

**Sąd Rejonowy w Lubaniu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w L.**

w składzie:

Przewodniczący **SSR Wioleta Bielińska**

Protokolant **Dominika Borkowska**

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2014 roku w Lwówku Śląskim

sprawy z powództwa (...) sp. z o. o. z siedzibą w K.

przeciwko Gminie i Miastu L.

o zapłatę

na skutek sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 12 lutego 2014 roku Sądu Rejonowego w Lubaniu w sprawie VI Nc 92/14, który utracił moc w całości

**I/** powództwo oddała,

**II/** zasądza od strony powodowej (...) sp. z o. o. z siedzibą w K. na rzecz strony pozwanej Gminy i Miasta L. kwotę 600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

**Sygn. akt VI C 176/14**

## UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. wystąpił przeciwko pozwanej Gminie i Miastu L., w postępowaniu upominawczym, o zapłatę kwoty 2.799,70 zł wraz odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 14 czerwca 2012r. do dnia zapłaty, oraz zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na podstawie umów sprzedaży energii elektrycznej z dnia 8 grudnia 1998r., 30 września 1999r. oraz z 11 marca 2002r., dostarczał energię do lokali oraz miejsc, związanych z wykonywaniem przez pozwaną zadań publicznych, położonych w L. przy ul. (...). W dniu 31 marca 2011 r. pozwana złożyła u powoda wniosek o przystąpienie do udziału w obowiązującej wówczas ofercie promocyjnej (...) tańsza z natury”, na punkt poboru przy ul. (...). Pismem z dnia 24 lutego 2012r., pozwana dokonała jednak zmiany dostawcy energii dla wyżej wskazanego punktu poboru, nie dopełniając warunków regulaminu oferty. Z uwagi więc na wypowiedzenie przez pozwaną umowy w okresie obowiązywania oferty z przyczyn niezależnych od powoda, pozwana jest zobowiązana do zapłaty kary umownej.

Nakazem zapłaty z dnia 12 lutego 2014r., wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy w Lubaniu VI Wydział Cywilny z siedzibą w L. orzekł wobec pozwanej obowiązek zapłaty na rzecz powoda dochodzonej pozvem kwoty wraz z żądanymi odsetkami oraz kosztami procesu.

Pozwana Gmina wniosła od powyższego nakazu sprzeciw, w którym wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Podniosła zarzut

nieistnienia i bezpodstawności zgłoszonego roszczenia. Twierdziła, że zgodnie z treścią regulaminu oferty na powódzie ciążył obowiązek powiadomienia pozwanej, drogą elektroniczną lub SMS na adres wskazany we wniosku, czy została zakwalifikowana do skorzystania z przedmiotowej oferty. Pomimo podania adresu e-mail, powód nie potwierdził jej udziału w ofercie, dlatego też zdaniem pozwanej nie została ona w ogóle zakwalifikowana do skorzystania z promocji, stąd też nie mogą mieć do niej zastosowania postanowienia regulaminu, w tym naliczenie wobec niej kary umownej. Ponadto pozwana wskazała, że wnioski o udział w promocji nie zostały zaopatrzone kontrasygnatą skarbnika gminy, wobec czego dokonana czynność prawna jest wadliwa i bezskuteczna.

Pozwana podniosła również, że w wezwaniu do zapłaty powód wskazał, że dotyczy ono zaległych należności z faktur za energię, nie wskazując, że dotyczy ono wezwania do zapłaty kary umownej, a samo żądanie zaległych należności wynikających z faktur nie jest tożsame z żądaniem zapłaty kary umownej. Pozwana podniosła również, że podstawą naliczania kary umownej nie może stanowić fakty niewykonania zobowiązania pieniężnego. Pozwana twierdziła zatem, że powód nie postawił kary umownej w stan wymagalności, co jest warunkiem koniecznym.

Dodatkowo, z ostrożności procesowej, na wypadek przyjęcia odpowiedzialności pozwanej, wniosła ona o zmiarkowanie naliczonej kary umownej.

### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniach 8 grudnia 1998r., 30 września 1999r. oraz 11 marca 2002r. strony zawierały umowy o dostawę przez powoda na rzecz pozwanej energii elektrycznej do lokali oraz miejsc, związanych z wykonywaniem przez pozwaną zadań publicznych, położonych w L., do punktu poboru znajdującego się przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

(dowód: umowa nr (...) - k.6, umowa nr (...) – k. 8, umowa nr (...), k. 10-12)

W dniu 31 marca 2011r. pozwana Gmina wystąpiła do powoda z wnioskiem o przystąpienie do oferty promocyjnej na dostawę energii elektrycznej – (...) tańsza z natury”, na punkt poboru energii znajdujący się przy ul. (...). Powód otrzymał wniosek w tym samym dniu. Pozwana podała we wniosku adres e-mail.

(dowód: wniosek nr (...), k.17)

Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Oferty – (...) tańsza od natury”, który obowiązywał dla wniosków złożonych w okresie od 1 lutego do 30 kwietnia 2011r. powód T. Sprzedaż jest zobowiązany do powiadomienia klientów o fakcie zakwalifikowania ich do skorzystania z oferty, wyłącznie drogą elektroniczną lub SMS na adres/nr tel. wskazany we wniosku (rozdział II pkt 5). Ponadto w związku z przystąpieniem do oferty klient zobowiązuje się nie rozwiązywać umowy i kontynuować ją do 31 grudnia 2012r. W przypadku zaś jej wypowiedzenia, w okresie obowiązywania promocji, z przyczyn niezależnych od dostawcy energii, klient zobowiązany jest do zapłaty kary umownej w wysokości kwoty obliczonej jako iloczyn energii, wyliczonej dla okresu pozostałego do zakończenia obowiązywania oferty, na podstawie średniego poboru za okres od początku obowiązywania umowy, nie dłużej niż za okres ostatnich 12 miesięcy, oraz stawki jednostkowej wynoszącej 50zł/M/Wh.

(dowód: regulamin oferty, k. 18-18v)

W dniu 24 lutego 2012r. powód potwierdził przyjęcie od pozwanej zgłoszenia zmiany dostawcy energii elektrycznej oraz wypowiedzenie przez pozwaną dotychczasowej umowy sprzedaży energii elektrycznej dla wymienionych w zgłoszeniu punktów poboru, w tym również punktu poboru przy ul. (...). Termin rozpoczęcia realizacji przez pozwaną umowy sprzedaży energii z nowym dostawcą przypadał na dzień 1 marca 2012 r.

(dowód: potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia nr PS/JG/67/12, k.18-24)

W dniu 8 listopada 2013r. powód sporządził przesądowe wezwanie do zapłaty przez pozwaną kwoty 2.799,70zł, wskazując w nim termin wymagalności tej kwoty jako 13 czerwiec 2012r. Pozwana została zobowiązana do zapłaty

powyższej kwoty w terminie tygodnia od dnia otrzymania wezwania. Pozwana otrzymała wezwanie w dniu 13 listopada 2013r. Wymieniona w wezwaniu kwota (2.799,70zł) wynikała z faktury za energię elektryczną, nr 12/308/32L/2012, z dnia 30 maja 2012r., z tytułu kary umownej za niedotrzymanie warunków regulaminu promocji, obliczonej za okres od 1 marca 2012r. do 31 grudnia 2012r.

(dowód: wezwanie do zapłaty wraz z dowodem doręczenia, k.31-32 oraz zestawienie zbiorcze i nota obciążeniowa, k. 25-26)

Zgodnie z wyliczeniem dokonany dla okresów rozliczeniowych i stanów faktycznego zużycia energii elektrycznej dla punktu poboru objętego przedmiotowym postępowaniem, na podstawie wskazań zużycia energii przy uwzględnieniu cen z Taryf dla energii elektrycznej dla pozwanej i cen obowiązujących w ofercie (...) tańsza z natury”, pozwana zobowiązana była do zapłaty łącznej kwoty 35.158,55 zł tytułem należności za energię. W przypadku nie zastosowania przez powoda taryfy promocyjnej z jednoczesnym zastosowaniem cen i stawek wynikających z łączących strony umów sprzedaży i dostawy energii elektrycznej pozwana w wyżej wymienionym okresie zobowiązana byłaby do zapłaty na rzecz powoda łącznej kwoty 39.919,66zł. Różnica pomiędzy ceną uzyskaną za energię elektryczną od pozwanej w trakcie obowiązywania oferty promocyjnej, a ceną jaką powód mógłby uzyskać bez stosowania promocji wynosi łącznie kwotę 4.761,10zł. Suma naliczonych kar umownych przez powoda stanowi jednakże kwotę 2.799,70zł.

(dowód: faktury korygujące, k. 57-78 oraz wydruk z poczty elektronicznej powoda, k. 79)

### **Sąd zważył co następuje:**

Bezspornym pozostaje fakt, że strony łączyła umowa o dostawę energii elektrycznej dla pozwanej, w ramach wykonywania przez nią zadań publicznych, między innymi na punkt poboru energii znajdujący się przy ul. (...). Powyższe wynika z załączonych do akt sprawy umów sprzedaży energii, ponadto okoliczność ta została potwierdzona również przez obie strony postępowania.

Powód podniósł w pozwie, że pozwana przystąpiła, w ramach trwającej pomiędzy stronami umowy, do oferty promocyjnej, trwającej przez czas określony w regulaminie promocji. Żądanie przez powoda zapłaty kary umownej było wynikiem rozwiązania przez pozwaną umowy, przed upływem czasu obowiązywania oferty.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana podniosła szereg zarzutów. W pierwszej kolejności należałoby się odnieść, do zarzucanego przez nią, braku zaopatrzenia wniosku o przystąpienie do oferty kontrasygnatą Skarbnika Gminy. Z powyższego bowiem pozwana wywodziła, że czynność w postaci złożenia takiego wniosku jest bezskuteczna i nie mogła wywołać żadnych skutków prawnych, takich jak przystąpienie przez pozwaną do oferty (zmiana istniejącej dotychczas umowy).

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy, jako głównego księgowego jednostki, lub osoby przez niego upoważnionej.

Sąd podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 29 października 2008 r. (I A Ca 349/08) przyjął, że umowa pozbawiona wymaganej, na podstawie powyższego przepisu, kontrasygnaty skarbnika jest bezskuteczna i jako taka nie wiąże stron. Nie sanuje tego braku spełnienie świadczenia z dotkniętej taką wadliwością umowy wzajemnej przez kontrahenta gminy, czy też podjęcie się jej realizacji. Ustawa o samorządzie gminnym nie zawiera bowiem przepisu, który eliminowałby w takich sytuacjach sankcję bezskuteczności.

Należy zwrócić uwagę na to, że przystąpienie przez pozwaną do oferty promocyjnej nastąpiło co prawda w ramach już istniejącego zobowiązania, niemniej jednak przystąpienie do tej oferty skutkowało zmianą dotychczasowych warunków umowy. Zmiana umowy o dostawę energii elektrycznej stanowiła, w ocenie sądu, czynność prawną mogącą spowodować powstanie po stronie pozwanej Gminy zobowiązań pieniężnych, w szczególności z tytułu kar umownych czy też wynagrodzenia za wykonanie umowy. Należy bowiem w tym miejscu zauważyć, że oferta promocyjna, do

której rzekomo przystąpiła pozwana Gmina, wiązała się z istotnymi zmianami dotychczas obowiązującej umowy, takimi jak chociażby określony czas jej obowiązywania, którego niedopełnienie przez Gminę skutkowało powstaniem zobowiązania w postaci zapłaty kary umownej.

Bez żadnej wątpliwości zatem, przystąpienie przez pozwaną do przedmiotowej promocji skutkowało powstaniem zobowiązania pieniężnego, które nie zawsze musi przecież powstawać w momencie zawarcia umowy, lecz może również stanowić jej efekt i zrealizować się w przyszłości (kara umowna). Pojęcie „powstania zobowiązania pieniężnego” należy tutaj bowiem rozumieć w sposób szeroki i nie ograniczać go jedynie do określenia świadczenia pieniężnego, będącego jedynie formą wynagrodzenia z tytułu świadczonej przez drugą stronę umowy usługi.

Ponadto należy wskazać, że z art. 46 ust. 3 wyżej cytowanej ustawy wprost wynika, że kontrasygnata decyduje o skuteczności umowy. Natomiast konieczność uzyskania kontrasygnaty podyktowana jest głównie ochroną interesów gminy, albowiem udzielając kontrasygnaty skarbnik potwierdza legalność czynności prawnej oraz fakt dysponowania w budżecie środkami finansowymi na wykonanie zobowiązań, jakie mogą z niej wyniknąć dla gminy. Wynika to z faktu, że kontrasygnata jest w istocie swoistym narzędziem dyscypliny budżetowej, w gospodarowaniu mieniem komunalnym, będącym potwierdzeniem (gwarancją), że gmina dysponuje środkami niezbędnymi do wykonania zaciągniętego zobowiązania pieniężnego. Przyjmuje się bowiem, że kontrasygnata nie jest oświadczeniem woli w rozumieniu prawa cywilnego (obligatoryjnym składnikiem umowy), czyli aktem skierowanym na wywołanie określonych skutków prawnych, lecz oświadczeniem wiedzy stwierdzające, iż przystąpienie do umowy przez Gminę, będącą jednostką o charakterze budżetowym i dysponującą ograniczonymi środkami finansowymi (publicznymi), nie spowoduje niekorzystnych dla niej skutków finansowych i jednocześnie nie dojdzie do naruszenia przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (A. Oleszko, Wnioski...: R. Greszta, A. Oleszko, Uchybienia formalne...: R. Szarek, glosa do wyroku SN z dnia 27 marca 2000 r., III CKN 608/98, LEX nr 40495; J. Starowicz, Ustawowe prawo pierwokupu...; W. Witalec, Prawne instrumenty...; pismo RIO w Szczecinie z dnia 11 lutego 2008r., K-0542-5/UG/08, LEX nr 16412).

Nadto należy dodać, że wymogu ustawowego kontrasygnaty skarbnika gminy nie należy pojmować jako ograniczenie kompetencji zarządu gminy, w gospodarowaniu jej środkami finansowymi, lecz wynika to z roli skarbnika, który jest księgowym gminy (art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy), uczestniczy w pracach zarządu odpowiedzialnego za wykonanie budżetu (art. 34 ustawy), zna jego stan i daje rękojmię terminowego spełnienia obowiązku zapłaty. Powyższe wiąże się ściśle z realizowaniem przez Gminę kompetencji publicznych, zaś sankcja bezskuteczności i powyższe rozwiązania są wspólne dla jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli (wyrok SN dnia 27 marca 2000 r., III CKN 608/98).

W tym stanie rzeczy nie może budzić wątpliwości, że wymóg kontrasygnaty skarbnika Gminy (głównego księgowego) Gminy, stanowi warunek prawny, wynikający z ustawy, jest obwarowany sankcją bezskuteczności zawartej umowy. Gmina bowiem, jako podmiot zbiorowy, stanowiący wspólnotę mieszkańców zamieszkujących dany teren i zarządzająca dobrem wspólnym (publicznym) społeczności lokalnej oraz dysponująca środkami wspólnymi, jest zobligowana realizować swoje zadania na rzecz wspólnoty samorządowej, w sposób ściśle określony prawem i według ściśle określonego planu finansowego, uwzględniającego swoje przychody i wydatki. Aktualnie ugruntowany jest w judykaturze pogląd, że skutkiem braku kontrasygnaty jest bezskuteczność umowy, takie stanowisko kilkakrotnie zajął Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawy na płaszczyźnie art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym.

Sąd podziela ten pogląd, bowiem stanowiska przeciwnego mogłoby bowiem doprowadzić do naruszenia nie tylko przepisy ustawy o finansach publicznych, czy też ustawy o samorządzie gminnym, ale stanowiłoby również naruszenie przepisów art. 171 ust. 1 w zw. z art. 216 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r.).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd nie znalazł podstaw, do uwzględnienia argumentacji strony powodowej, kontrasygnata została wyrażona w sposób dorozumiany oraz o przystąpieniu przez pozwaną Gminę do oferty promocyjnej poprzez czynności dokonane (per facta concludentia). Rygor potwierdzenia dokonania czynności

prawnej kontrasygnatą skarbnika gminy wynika bowiem wprost z przepisu ustawy, który ponadto przewiduje sankcję bezskuteczności czynności dokonanej bez kontrasygnaty.

Skoro więc nawiązanie stosunku prawnego (przystąpienie do oferty - zmiana umowy) przez strony w niniejszej sprawie nie mogłoby być uznane za skuteczne nawet przy zachowaniu formy pisemnej, to tym bardziej nie może być ono uznane za skuteczne poprzez czynności dorozumiane, na zasadzie określonej w art. 60 k.c.

Przy uwzględnieniu powyższych okoliczności, należało uznać, że przystąpienie przez pozwaną Gminę do oferty promocyjnej w niniejszej sprawie było nieskuteczne, dlatego stron powodowa nie może skutecznie występować z roszczeniami z powołaniem się na postanowienia zawarte w skierowanej do pozwanej ofercie promocyjnej. Wymóg przewidziany w art. 46 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym (kontrasygnata) nie został spełniony, przy czym nie doszło również do sanowania tego braku w trybie przewidzianym w art. 46 ust. 4 ustawy (wyrok SA w Szczecinie z dnia 13 marca 2013 r., I ACa 848/12).

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić że żądanie przez powoda zapłaty kary umownej jest pozbawione podstaw prawnych. W stosunkach obligacyjnych możliwość skonstruowania jakiegokolwiek roszczenia w stosunku do kontrahenta o wykonanie umowy w oparciu postanowienia umowy, czy to uzupełniającej treść powstałego wskutek jej zawarcia stosunku prawnego (art. 56 k.c.), czy to z racji jej nienależytego wykonania (art. 471 k.c.), uwarunkowana jest wykazaniem istnienia ważnego i skutecznego porozumienia (wyrok SA w Białymstoku z dnia 29 października 2008 r., I ACa 349/08).

W ocenie Sądu zarzut bezskuteczności umowy (przystąpienia przez pozwaną do oferty promocyjnej), z uwagi na brak kontrasygnaty skarbnika Gminy jest trafny. Z tego względu powództwo zostało oddalone, bez potrzeby badania przez Sąd zasadności pozostałych zarzutów. Na marginesie należy tylko dodać, że stron powodowa nie powiadomiła pozwanej o zakwalifikowaniu jej do skorzystania z Oferty w sposób przewidziany w rozdziale II pkt 5. Nie sposób również przyjąć argumentacji strony powodowej, że adresatem tej oferty był przedsiębiorca, z którym pozostawał w stałych stosunkach gospodarczych.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności powództwo zostało oddalone.

Rozstrzygnięcie w zakresie pkt. II sentencji o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 §1 k.p.c. Zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Powództwo zostało oddalone w całości, stąd też przyjąć należało, że pozwana Gmina wygrała niniejszą sprawę, co implikowało do zasądzenia na jej rzecz, kosztów zastępstwa procesowego.

Zasądzenie tych kosztów, przy uwzględnieniu wskazanej w pozwie wartości przedmiotu sporu, nastąpiło zgodnie z §6 pkt 3 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Na podstawie tej normy, zwrot na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego ustalono na kwotę 600,00 złotych.